

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 98 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i Svalbardloven m.m. (endret navn på Sysselmannen)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 12. mars 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet legger i denne proposisjonen fram forslag til endringer i til sammen 11 lover hvor ordet «sysselmannen» og varianter av det er brukt, som følge av at tittelen «sysselmann» blir endret til det kjønnsnøytrale navnet «sysselmester». Det nye navnet gjelder både for stillingen og virksomheten. De fleste endringene gjøres i lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard (Svalbardloven) og lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven).

Endringene er av teknisk karakter, og de er en følge av at stillings- og virksomhetsnavnet endres. Det blir ikke gjort noen materielle endringer. Forslaget innebærer at der ordet «sysselmannen» brukes i lovverket, blir dette endret til «sysselmesteren» på bokmål og «sysselmeisteren» på nynorsk. Det foreslås tilsvarende endringer i lovbestemmelser der variantene «sysselmannskontoret» og «sysselmannens» blir brukt. I tillegg foreslås «sysselmannen» med liten forbokstav endret til «Sysselmesteren» med stor forbokstav der det siktes til virksomheten. Der «Sysselmannen» med stor forbokstav brukes i dag, og det siktes til virksomheten, endres dette tilsvarende til «Sysselmesteren». Enkelte steder er det i dag brukt stor forbokstav der det siktes til sysselmannen personlig, og dette foreslås endret til «sysselmesteren»

de aktuelle stedene. Departementet foreslår at endringsloven skal gjelde fra 1. juli 2021.

2 Bakgrunn

Regjeringen har bestemt at kjønnsnesifikke yrkestitler skal endres til kjønnsnøytrale titler i alle statens virksomheter. Derfor må tittelen «sysselmannen» endres til en kjønnsnøytral tittel. På samme måte må også navnet på virksomheten endres.

Forslaget til nytt navn har ikke vært på offentlig høring, da dette er et tiltak som berører få aktører, og hvor det har vært mulig med direkte involvering. Det har likevel vært stor grad av offentlighet rundt navnesaken. Da regjeringens beslutning om kjønnsnøytrale titler ble offentlig kjent, gikk justis- og beredskapsministeren ut i Svalbardposten og ba om innspill til nytt navn på Sysselmannen. Mange har vært engasjert i navnevalget, og departementet har mottatt en rekke forslag og synspunkter. Innspill fra Sysselmannen ble innhentet ved brev 17. juli 2020, og Språkrådet ga sin vurdering i brev 30. oktober 2020. I tillegg har saken vært drøftet i Det interdepartementale polarutvalget.

Departementet har etter dette gjort vedtak om at stillingstittelen «sysselmannen» blir endret til «sysselmesteren» på bokmål og «sysselmeisteren»

på nynorsk. «Sysselmasteren på Svalbard» blir også den nye tittelen på virksomheten. Det nye navnet skal gjelde fra 1. juli 2021.

Det engelske navnet på Sysselmannen er «governor», og det foreslås ingen endring i det.

Departementet har ansett det åpenbart unødvendig å sende saken på alminnelig høring, jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 andre ledd tredje kulepunkt.

3 Forslag til lovendringer

Den mest sentrale loven i denne sammenhengen er Svalbardloven, som fastsetter at det skal være en sysselmann på Svalbard, og hvilke roller og oppgaver Sysselmannen har. Svalbardmiljøloven er ellers den loven som nevner «sysselmannen» flest steder, i tillegg til at «sysselmannens» er brukt tre steder. Sysselmannen er her omtalt i rollen som tilsynsorgan, godkjenningsorgan, klageorgan og faglig myndighet, blant annet også forskriftsmyndighet. De øvrige lovene hvor sysselmannen er tillagt myndighet og oppgaver, er tobakksskadeloven, ekteskapsloven, politiloven, kystvaktloven, lov om notarius publicus, valgloven, utlendingsloven, vergemålsloven og konfliktrådsloven. Lov om notarius publicus er på nynorsk, de øvrige på bokmål. I ekteskapsloven § 12 første ledd bokstav d andre punktum brukes begrepet «sysselmannskontoret». Begrepet foreslås videreført som «Sysselmasteren». Se nærmere om dette i punkt 5.

Da sysselmannsstillingen ble opprettet gjennom Svalbardloven i 1925, var ikke skillet mellom virksomheten og stillingsinnehaveren så relevant. Men i dag er Sysselmannen en virksomhet med mange ansatte, og det brukes henholdsvis liten og stor s for å få fram skillet mellom stillingen og virksomheten. I lovverket er det ikke konsekvent språkbruk her, men dette bør nå gjennomføres på korrekt måte. Det foreslås derfor flere steder å endre «sysselmannen» med liten s til «Sysselmasteren» med stor s der det siktes til virksomheten. Andre steder må man gjøre det motsatte, å endre fra «Sysselmannen» til «sysselmasteren» for å tydeliggjøre at det er sysselmannen personlig som har oppgaven eller rollen. Mens andre steder igjen videreføres bruken av stor eller liten s i «sysselmasteren».

Departementet foreslår at loven skal gjelde fra 1. juli 2021.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene i denne proposisjonen har ingen økonomiske følger for andre enn staten. Kostnadene til endring av administrative systemer og fag-systemer og endring av logoer og skilt på alt utstyr og materiell som Sysselmannen har, er foreløpig beregnet til i underkant av 3 millioner kroner. Dette blir dekket innenfor gjeldende budsjett-rammer. Det legges opp til at endringene tas trinnvis og i forbindelse med ellers nødvendige utskiftinger der dette er mulig. Det må også gjøres endring i en rekke forskrifter hvor ordet «sysselmannen» er nevnt.

5 Merknader til lovforslaget

I Svalbardloven, som er hovedloven om Svalbard og som etablerer sysselmannsinstitusjonen, skal navnet «sysselmann» endres to steder og «sysselmannen» 15 steder. I denne loven er det gjennomgående brukt «sysselmannen» med liten forbokstav, antakelig fordi det den gangen bare gjaldt en stillingsbetegnelse og ikke i tillegg en virksomhet. Dette foreslås endret til stor forbokstav når det er snakk om virksomheten. Der hvor sysselmannen er tillagt en rolle som har et eget navn og er regulert i annet lovverk, f.eks. som namsmann etter politiloven, vil det som oftest være sysselmannen personlig som innehar denne rollen. Forslagene i proposisjonen gjør ingen materielle endringer her, det er kun en tydeliggjøring av når det er snakk om sysselmannen (sysselmasteren) personlig, og når det er virksomheten. Der hvor det er praksis for å delegere myndighet til ansatte hos Sysselmannen, og det ikke er noe annet til hinder for dette, kan denne praksisen videreføres.

I Svalbardloven § 5 andre ledd første og andre punktum står Sysselmannen med stor forbokstav av grammatiske årsaker (første ord i en setning), men her siktes det til sysselmannen personlig. De øvrige stedene i Svalbardloven hvor Sysselmannen er første ord i en setning (§ 8 andre punktum, § 19 og § 25 første ledd fjerde og femte punktum), legger departementet til grunn at det betyr virksomheten. Ellers fremgår det av endringene om det menes sysselmannen personlig eller virksomheten. I tillegg endres «vigslemann» til «vigsler» i Svalbardloven § 18. «Vigsler» er riktig ordbruk etter ekteskapsloven, men ved en inkurie ikke rettet opp tidligere. Det gjøres ellers noen mindre språklige endringer i Svalbardloven § 5 første og andre ledd og § 18. I § 10 tilføyes en

formulering som gir uttrykk for at overskjønn kan styres også av ansatte jurister hos Sysselmesteren. Dermed knytter en dette til vanlig behandling av overskjønn, som går for lagmannsretten.

Tobakksskadeloven nevner «sysselmannen» ti steder, ett av stedene med liten s, som foreslås endret til «Sysselmesteren» med stor bokstav. Det siktes alle steder i loven her til virksomheten.

Etter ekteskapsloven § 12 første ledd bokstav d er sysselmannen vigsler på Svalbard. Dette er sysselmannen personlig, i likhet med at oppgaven som vigsler ellers i loven er lagt til bestemte stillinger eller verv, og navnet skal derfor skrives med liten s. Oppgaven kan delegeres til andre ansatte hos virksomheten Sysselmannen. Det gjøres i tillegg noen språklige endringer i bestemmelsen.

Etter politiloven § 17 er «Sysselmannen» namsmann for Svalbard. Dette er en oppgave som er lagt til sysselmannen personlig, og navnet endres dermed til «sysselmesteren» med liten bokstav, jf. Svalbardloven § 5 tredje ledd første punktum.

I kystvaktloven endres «Sysselmannen» til «Sysselmesteren» to steder. Begge steder siktes det til virksomheten.

Svalbardmiljøloven, som er en hovedlov for Svalbard på miljøområdet, nevner «sysselmannen» og «sysselmannens» i overkant av 50 steder. Fem steder også i denne loven må det

endres fra liten til stor s. Alle steder i loven hvor sysselmannen er nevnt, betyr det virksomheten, og navnet skal derfor skrives med stor forbokstav.

I lov om notarius publicus står «Sysselmannen» nevnt to steder med stor forbokstav. I likhet med at dommere ved tingretten mv. er notarius publicus, er det sysselmannen personlig som er notarius publicus på Svalbard. Det blir derfor endret til «sysselmeisteren» begge steder, jf. Svalbardloven § 5 andre ledd andre punktum.

I valgloven endres navnet fire steder til «Sysselmesteren». I dag står det tre steder med liten forbokstav, som endres til stor. Alle stedene betyr det virksomheten.

I lovene om utlendinger, vergemål og konflikt-rådsbehandling endres navnet fra «Sysselmannen» til «Sysselmesteren» med stor forbokstav fordi det alle stedene er snakk om virksomheten. Navnet brukes ett sted i hver av disse lovene.

Det foreslås at loven skal gjelde fra 1. juli 2021.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i Svalbardloven m.m. (endret navn på Sysselmannen).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i Svalbardloven m.m. (endret navn på Sysselmannen) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i Svalbardloven m.m. (endret navn på Sysselmannen)

I

I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 5 skal lyde:

På Svalbard skal *det* være en *sysselmester som oppnevnes* av Kongen.

Sysselmesteren har samme myndighet som en statsforvalter. *Sysselmesteren* er også *politimester* og notarius publicus, så lenge det ikke er særskilte *tjenestepersoner* i disse *stillingene*.

På Svalbard er *sysselmesteren* namsmann og hovedstevnevitne. Veksel- og sjekkprotester tas opp av *Sysselmesteren*.

§ 10 andre punktum skal lyde:

Overskjønn avgis av fem skjønnsmedlemmer og styres av *sysselmesteren* eller *en ansatt hos Sysselmesteren som oppfylder kravene for å være lagdommer*.

§ 18 skal lyde:

Mekling mellom ektefeller etter *ekteskapsloven* kan foretas av *Sysselmesteren* eller av en *vigslar*.

§ 36 c første ledd bokstav a skal lyde:

a) *sysselmesteren* og assisterende *sysselmester*

I følgende bestemmelser blir «Sysselmannen» endret til «Sysselmesteren»:

§ 8 andre punktum, § 19 og § 25 første ledd fjerde og femte punktum

I følgende bestemmelser blir «sysselmannen» endret til «Sysselmesteren»:

§ 12, § 25 første ledd første punktum og § 27 tredje ledd

II

I lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakkskader gjøres følgende endringer:

§ 37 a tredje ledd andre punktum skal lyde:

Hvis *Sysselmesteren* har delegert myndighet til Longyearbyen lokalstyre, er *Sysselmesteren* klageinstans for lokalstyrets vedtak.

I følgende bestemmelser blir «Sysselmannen» endret til «Sysselmesteren»:

§ 7 andre ledd, § 29 femte ledd første og andre punktum, § 35 fjerde ledd første og andre punktum, § 36 b tredje ledd første og andre punktum og § 37 a tredje ledd første punktum

III

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 12 første ledd bokstav d lyde:

d) *sysselmesteren* på Svalbard. *Sysselmesteren* kan delegere *vigselsmyndigheten* til *ansatte hos Sysselmesteren*.

IV

I lov 4. august 1995 nr. 93 om politiet skal § 17 andre ledd lyde:

Namsmann for Svalbard er *sysselmesteren*.

V

I lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten blir «Sysselmannen» endret til «Sysselmesteren» i følgende bestemmelser:

§ 19 tredje ledd og § 22

VI

I lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser blir «Sysselmannen» endret til «Sysselmesteren»:

§ 4 første ledd bokstav d, § 13 første ledd første og andre punktum, § 21 første ledd, § 30 femte ledd og sjette ledd andre punktum, § 30 a tredje ledd, § 31 andre ledd tredje punktum, § 32 tredje ledd andre punktum, fjerde ledd første og andre punktum og femte ledd første og andre punktum, § 33 første ledd andre punktum, § 34 første punktum, § 35 andre punktum, § 37, § 39 tredje ledd første punktum, § 40, § 41 andre punktum, § 42 andre ledd første punktum og tredje ledd, § 44 andre ledd første punktum og tredje ledd andre punktum, § 45 første ledd tredje punktum og andre ledd første punktum, § 52 første ledd, andre ledd første punktum og tredje ledd første punktum, § 54 første punktum, § 57 tredje ledd første og andre punktum, § 58 første ledd første punktum, andre ledd bokstav b, tredje ledd innledningen og fjerde ledd andre punktum, § 59 andre ledd andre punktum, tredje ledd første og andre punktum og fjerde ledd andre punktum, § 60 første ledd andre punktum og andre ledd første, andre og tredje punktum, § 62 andre ledd, § 63 første ledd innledningen og andre ledd andre punktum, § 64 første ledd andre punktum, andre ledd tredje og fjerde punktum, tredje ledd første punktum, fjerde ledd andre punktum og sjette ledd, § 68 tredje punktum, § 69 første punktum, § 70 andre ledd første punktum, § 71 første ledd andre punktum og femte ledd første punktum, § 74 første punktum, § 75, § 76 første og andre punktum, § 77 andre punktum, § 80 bokstav b, § 81 første ledd bokstav c, § 82 fjerde ledd første punktum, § 83 andre ledd andre punktum, § 84 første ledd første punktum, § 85 tredje ledd, § 87 tredje punktum, § 89 første og andre punktum, § 90 første ledd første og andre punktum og andre ledd, § 91 innledningen, § 93 tredje ledd, § 94 første ledd første punktum og andre ledd første og tredje punktum, § 95 tredje ledd første punktum og fjerde ledd første punktum, § 96 første ledd og andre ledd andre punktum, § 96 a første ledd, § 97 første ledd første og andre punktum, andre ledd første og andre punktum

I følgende bestemmelser blir «sysselmannen» endret til «Sysselmesteren»:

§ 59 andre ledd tredje punktum, § 64 tredje ledd andre punktum og fjerde ledd første punktum, § 82 første ledd og § 93 første ledd andre punktum

I følgende bestemmelser blir «Sysselmannens» endret til «Sysselmesterens»:

§ 32 tredje ledd første punktum og § 97 tredje ledd første punktum

VII

I lov 26. april 2002 nr. 12 om notarius publicus blir «Sysselmannen» endret til «sysselmeisteren» i følgende bestemmelser:

§ 1 andre ledd og § 5 andre ledd tredje punktum

VIII

I lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre gjøres følgende endringer:

§ 8-2 første ledd bokstav b skal lyde:

b) *Sysselmesteren* på Svalbard. *Sysselmesteren* kan oppnevne andre stemmemottakere.

I følgende bestemmelser blir «sysselmannen» endret til «Sysselmesteren»:

§ 8-1 andre ledd andre punktum og § 8-3 tredje ledd

IX

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal § 13 første ledd andre punktum lyde:

Myndighet til å avgjøre søknader om visum i henhold til §§ 10 og 12 kan også legges til utenriks-tjenesten og til *Sysselmesteren* på Svalbard.

X

I lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål skal § 4 andre punktum lyde:

På Svalbard er *Sysselmesteren* lokal vergemålsmyndighet.

XI

I lov 20. juni 2014 nr. 49 om konfliktrådsbehandling skal § 4 andre ledd andre punktum lyde:
På Svalbard oppnevnes konfliktrådsmedklere av én representant utpekt av Longyearbyen lokalstyre, én representant fra *Sysselmesteren* på Svalbard og konfliktrådslederen i Troms.

XII

Loven gjelder fra 1. juli 2021.

